

# Komunikace

## Díl II.

### Charakteristika předmětu

#### Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Komunikace je zařazen v 1. - 10. ročníku v hodinové dotaci 5 hodin týdně.

Předmět **Komunikace** umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím a jeho obsah prolíná veškerým vzdělávacím procesem. Snaží se o dosažení a rozvíjení rozumových schopností žáků na optimální možné úrovni se současným rozvojem slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Obsah i časová dotace jsou vytvořeny integrací vzdělávacích obsahů vzdělávacích oborů Rozumová výchova a Řečová výchova.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
<b>Komunikace</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>	<b>5</b>

*Rozumová výchova* je členěna do složek Rozvíjení poznávacích schopností, Rozvíjení logického myšlení a paměti a Rozvíjení grafických schopností.

*Řečová výchova* zahrnuje tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností.

Při výuce se maximálně uplatňuje princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu. Používají se především prostředky alternativní a augmentativní komunikace v plném rozsahu.

Předmět **Komunikace** je vyučován v kmenové třídě, popřípadě kdekoliv, kde se uskutečňuje zážitek vedoucí k navození smysluplné komunikace vhodnou činností – ve školní kuchyňce, na zahradě, v tělocvičně, v šatně... Žáci jsou vyučováni po třídách anebo ve skupinách složených z více tříd a schopnosti žáků jsou zohledňovány individuálním přístupem včetně individuálního vzdělávacího plánu.

## Výchovné a vzdělávací strategie

Rozumové schopnosti rozvíjíme především tak, že

- pravidelně zařazujeme jednoduché pohybové hry a činnosti a žáky vedeme k nápodobě
- vyžadujeme reakci na pokyn, podněcujeme vyjádření souhlasu či nesouhlasu
- jednoduché pojmy, znaky a symboly, zvolené přiměřeně schopnostem žáků, předkládáme v tematických celcích a jejich užívání motivujeme prožitkem
- nabízíme vhodné učební pomůcky

<i>KU</i>	<i>KŘP</i>	<i>KK</i>	<i>KSP</i>	<i>KP</i>
-----------	------------	-----------	------------	-----------

Řečové schopnosti rozvíjíme především tak, že

- navazujeme a procvičujeme oční kontakt
- nacvičujeme hravým způsobem reakci na jméno, žáka při každé příležitosti oslovujeme jménem **ve stálém tvaru**
- vzájemně se zdravíme a vedeme ke zdravení známých osob
- známé osoby máme na fotografiích a nacvičujeme jejich poznávání a **účelnou komunikaci s nimi**
- využíváme prostředky alternativní a augmentativní komunikace

<i>KU</i>	<i>KŘP</i>	<i>KK</i>	<i>KSP</i>	
-----------	------------	-----------	------------	--

Hygienu a sebeobsluhu rozvíjíme tak, že

- vytváříme příležitosti pro přirozený nácvik sebeobsluhy a osobní hygieny
- vytváříme vhodné stereotypy a využíváme je

<i>KU</i>	<i>KŘP</i>	<i>KK</i>	<i>KSP</i>	<i>KP</i>
-----------	------------	-----------	------------	-----------

Základy orientace rozvíjíme tak, že

- pravidelně cvičíme orientaci v okolním prostředí
- pro orientaci v prostoru i čase používáme vizuální znaky a symboly
- pracujeme podle jednoduchého časového režimu dne a žáky s ním seznamujeme

<i>KU</i>	<i>KŘP</i>	<i>KK</i>	<i>KSP</i>	<i>KP</i>
-----------	------------	-----------	------------	-----------

Poznávací schopnosti rozvíjíme tak, že

- hravým způsobem vedeme k sebeuvědomění vlastní osoby prostřednictvím svého těla (využíváme psychomotorické hry)
- průběžně se učíme poznávat předměty denní potřeby, rozpoznávat k čemu slouží, pojmenovávat, vyhledávat, zařazovat do funkčních skupin
- členy vlastní rodiny (tety z dětského domova) a tety ze školy máme na obrázkových kartách a pravidelně zařazujeme funkční nácvik jejich poznávání

<i>KU</i>	<i>KŘP</i>	<i>KK</i>	<i>KSP</i>	<i>KP</i>
-----------	------------	-----------	------------	-----------

Základy psaní hůlkového písma osvojujeme tak, že

- hravou formou seznamujeme s tiskacími písmeny
- opisujeme jednoduchá smysluplná sdělení

<i>KU</i>	<i>KŘP</i>	<i>KK</i>	<i>KSP</i>	<i>KP</i>
-----------	------------	-----------	------------	-----------

**Rozvoj grafických schopností**

<i>Výstupy pro 1.- 10. ročník</i>	<i>Učivo</i>	<i>Jiné</i>
Žák by měl <b>uchopit a podržet</b> podaný předmět	rozdílení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů, manipulační činnosti s předměty	míčkování, hry s drobným materiálem
<b>uchopit</b> tužku, štětec nebo jiné psací náčiní	uchopování psacího náčiní, správné držení, správné sezení při psaní a malování	používání trojhranného programu
<b>nakreslit</b> různé druhy čar	uvolňovací cvičení ruky, prstů, oblouky(horní, dolní), svislé a šikmé čáry oběma směry, vlnovky, smyčky	malování na velkou plochu – svislou i vodorovnou
<b>poznat</b> grafickou podobu písma	písmena-pojem, tvarové prvky tiskacích písmen, první písmeno jména, ukázaného předmětu	odlišování písmen a číslic od jiných tvarů
<b>napsat</b> několik vybraných tiskacích písmen a číslic	hůlkové písmo, číslice	spojování bodů, psaní do okének
<b>poznat</b> základní geometrické tvary	geometrické tvary	obkreslování, párování , přiřazování, třídění tvarů , vybírání , sestavování podle vzoru, vymalovávání, sestavování podle pokynu



**Rozvíjení logického myšlení a paměti**

<i>Výstupy pro 1. – 10. ročník</i>	<i>Učivo</i>	<i>Jiné</i>
Žák by měl  <b>koncentrovat se</b> na určitou činnost	Manipulační činnosti Zobecňování (jablka, hrušky = ovoce) Konkretizace (ovoce = jablko, hruška) Abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti	
<b>rozlišovat</b> velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků	Porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků, porovnávání a rozlišování dvojic obrázků	
<b>zvládnout</b> složení dějových obrázků	Základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra Orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období	Činnosti s režimem dne
<b>orientovat se</b> na stránce, na řádku	Orientace <b>na stránce při všech činnostech</b>	
<b>číst</b> vybraná písmena a	Nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení,	Párování písmen, slov, obrázků s pojmy

krátká slova	piktogramy; <b>poznávání běžně používaných symbolů</b> <b>Vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost)</b>	a přiřazování obrázků a pojmů
<b>opakovat</b> slova a krátké říkanky; <b>reprodukovat</b> krátký text; <b>vyprávět</b> podle obrázku	Říkadla, básničky, krátké texty	Uplatnění metody rozhovoru – týdenní motivační činnost (prožitky) → fotografie z činnosti → jednoduché věty  Říkadla, básničky s pohybovým doprovodem
<b>přiřazovat</b> číslice počtu prvků	Představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování číslic; <b>sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků</b>	

**Rozvíjení poznávacích schopností**

<i>Výstupy pro 1. – 10. ročník</i>	<i>Učivo</i>	<i>Jiné</i>
Žák by měl  <b>pojmenovat</b> části svého těla případně na ně <b>ukázat</b>	Části těla a jejich pojmenování	
<b>reagovat</b> na oslovení jménem, <b>znát</b> své jméno	Vlastní osoba, znát a používat vlastní jméno, oslovení	
<b>znát</b> členy své rodiny	Rodina, členové rodiny, jména členů rodiny	Tety z DD
<b>poznat</b> své spolužáky i učitele, podle schopností je <b>oslovovat</b> jménem	Vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec – dívka), učitelé	
<b>vnímat</b> různé podněty a <b>reagovat</b> na ně	Poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti Psychomotorické hry	
<b>orientovat se</b> ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; <b>vnímat</b> prostor	Škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, budově Prostorová orientace, časová orientace (roční období, části dne) <b>orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období</b>	



<b>poznat a používat</b> předměty denní potřeby, <b>uplatňovat</b> základní hygienické a sebeobslužné činnosti	Školní pomůcky Sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky	
<b>vnímat a uspokojovat</b> základní životní potřeby, <b>sdělit</b> své pocity a <b>upozornit</b> na zdravotní potíže	Péče o zdraví	
<b>řadit</b> obrázky podle zadaných kritérií	Třídění a řazení předmětů a obrázků podle různých kritérií	

**Řečová výchova**

<i>Výstupy pro 1. - 10. ročník</i>	<i>Učivo</i>	<i>Jiné</i>
Žák by měl <b>reagovat</b> na hlas a intonaci dospělé osoby	<ul style="list-style-type: none"> <li>- hledání zdroje zvuku, pohybové hry za zdrojem zvuku</li> <li>- reagování na změny rytmu a melodie zvuků a řeči, akustická diferenciac</li> <li>- napodobování hlasů a zvuků, fonetická cvičení</li> </ul>	
<b>snažit se o správné dýchání</b> s podporou	<ul style="list-style-type: none"> <li>- s fyzickou podporou nacvičovat „pasivní“ dechová cvičení, polohování při dechovém cvičení</li> <li>- napodobování (s podporou) dechových cvičení, cvičení mluvidel – oromotorická cvičení, orofaciální stimulace</li> <li>- nácvik správného dýchání a postoje těla</li> <li>- dechová a fonační cvičení</li> </ul>	
<b>vyjádřit</b> souhlas či nesouhlas – gesty, verbálně	<ul style="list-style-type: none"> <li>- posilovat a sdílet vyjadřování libosti a nelibosti na úrovni komunikačních schopností dítěte (gesto, poloha těla, změny svalového tonusu)</li> <li>- zvolit vhodný komunikační systém, nacvičování diferenciac a výběru z činností, jídel, ...</li> <li>- nacvičování zaujímání souhlasného, nesouhlasného postoje ve zvoleném komunikačním systému</li> <li>- sdělování souhlasu či nesouhlasu (v komunikačním systému) ve známých/každodenních sociálních situacích</li> </ul>	

<p><b>znát</b> své jméno a <b>reagovat</b> na oslovení jménem</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nácvik navazování očního, hmatového kontaktu v souvislosti s vlastním jménem v bezprostřední blízkosti</li> <li>- nácvik navazování a omezenou dobu udržení (oční, hmatový,..) kontaktu v souvislosti s vlastním jménem z různých vzdáleností a úhlů</li> <li>- upevňování reakcí na vlastní jméno ve školním prostředí</li> </ul>	<p>Člověk a zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- pohybové hry + reakce na své jméno (pohyb za zdrojem zvuku -jméno)</li> </ul>
<p><b>vyjádřit</b> svá přání a potřeby verbálním nebo neverbálním způsobem</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- navazování vzájemné interakce mezi dítětem a dospělý , sdílení pozornosti s dítětem – zachycování/napojování na emoce a hru dítěte</li> <li>- zvolit vhodný komunikační systém pro vyjadřování pocitů, potřeb, přání...</li> <li>- tvorba a rozvíjení slovní zásoby ve zvoleném komunikačním systému</li> <li>- tvoření spontánních a jednoduchých rozhovorů založených na zážitku nebo zkušenosti dítěte</li> </ul>	<p>Využit alternativní a augmentativní komunikační systém</p>
<p><b>využívat</b> komunikační počítačové hry</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- využívání pomůcek s hlasovým výstupem</li> </ul>	
<p><b>znát</b> jména nejbližších osob a spolužáků</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- navázat kontakt s různými osobami ze svého okolí, reagovat na kontakt s blízkými osobami</li> <li>- vybrat, roztrždit, přiřadit obrázek osoby, jméno, akustickou podobu jmen nejbližších osob</li> <li>- jména nejbližších osob, spolužáků v písemné a akustické podobě</li> </ul>	

umět <b>pozdravit, poděkovat</b> – verbálně nebo gesty	<ul style="list-style-type: none"><li>- reakce (s pomocí) na vlastní příchod a odchod (nebo změnu prostředí ???), využití pomůcky s hlasovým výstupem</li><li>- reakce na vlastní příchod, odchod</li><li>- pozdrav, poděkování verbálně, gesty</li></ul>	